

Det Anarkistiska Biblioteket

Hans Jæger

Hinke Bergegren

Hinke Bergegren
Hans Jæger
1907

Tidningen Brand #2 1907

sv.anarchistlibraries.net

1907

»Anarkiets bibel» var under tryckning, då jag p[ar]sonligen gjorde bekant-
skap med dess f[or]fattare, Hans J[ae]ger. Han var, naturligt nog, s[aa] sp[an]d p[aa], hur
hans stora verk skulle blifva mottaget. Han talade om det med l[ag]ande entusi-
asm. Ber[oa]ttade hur m[an]ga [a]r han varit upptagen med dess nedskrivande, och
vad han nu hoppades och [o]nskade. F[or]l[ag]garen ville utgiva det i *en* tjock vo-
lym till ett pris av fem kronor. F[or]fattaren hade, mera praktisk, velat f[aa] ut det i
h[af]ten, s[aa] att arbetet [ae]ven skulle kunna bliva spridt bland arbetarna. Det borde
kunna bli en nyttig bok f[or] agitatorer, menade J[ae]ger.

Det lumpna p[an]garna, det [a]r f[or]bannelsen, yttrade han, och det var ju det
han hade bevisat i sitt verk.

Jag, som t[an]kte p[aa] *Brand*, bad om hans portr[ae]tt. Han lovade att skicka det.
Men n[aa]got portr[ae]tt kom naturligtvis aldrig.

D[aa] jag s[aa] f[or] n[aa]gon tid sedan var nere i K[oe]penhamn, d[ar] Hans J[ae]ger f[or]
n[ar]varande [a]r bosatt, besl[ot] jag att upps[oe]ka honom.

Jag fick veta, att han var eftermiddag h[ol]l till p[aa] »Dagmar», ett kaf[ee] i tea-
terns hus, inv[an]tade honom d[ar], tr[ae]ffade honom och erinrade honom om hans
l[of]te.

»Mitt portr[ae]tt», svarade han, »ja, det [a]r ju sannt. V[an]ta ett [oe]gonblick.»

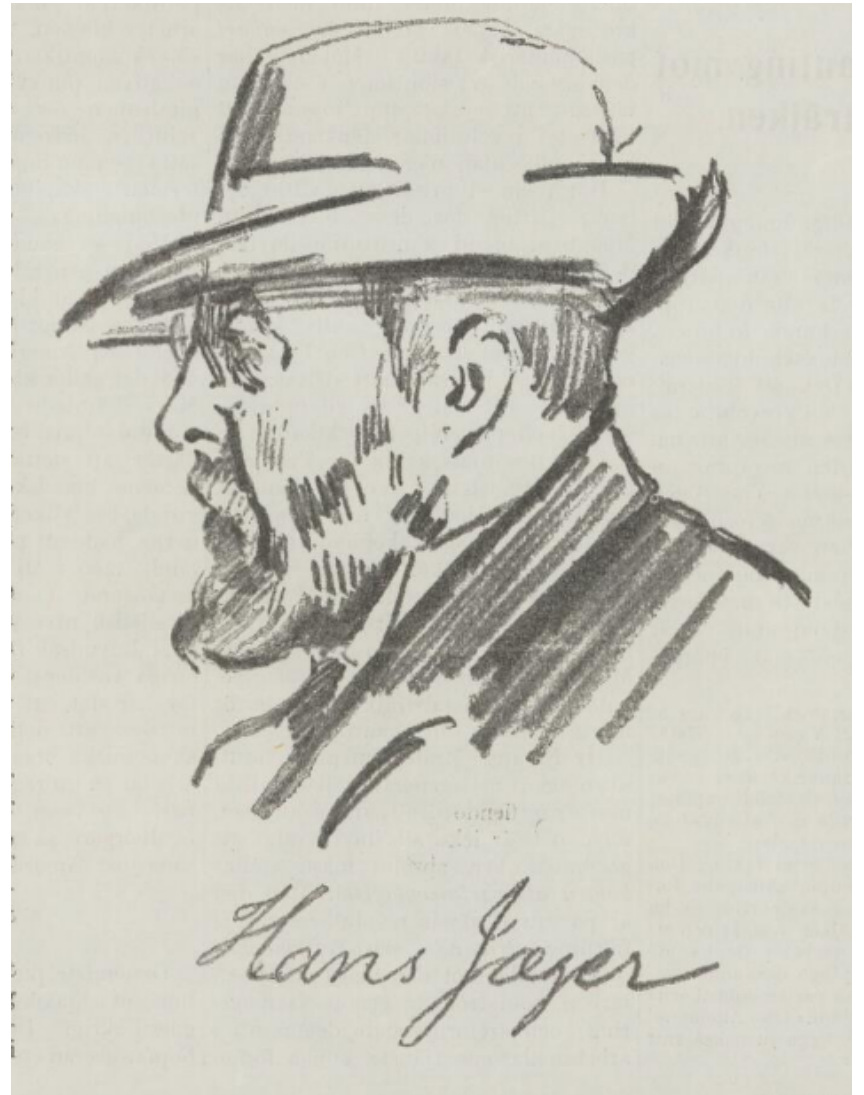
Han gick in i rummet bredvid. Jag v[an]tade troget. Men det blev mig f[or]
l[an]ge. Jag gick dit in. D[ar] satt han med slokhatten p[aa] och en ung konstn[ar]
tecknade portr[ae]ttet f[or] *Brand*.

Det [a]r utm[ar]kt tr[ae]ffat.

Han skrev sitt namn under. Och han log s[aa] godt [oe]ver att han h[al]lit sitt l[of]te,
d[aa] han gav mig teckningen.

Hans J[ae]ger [a]r st[an]digt den unge till sinnet. Men [oe]ver femtio [a]r.

Han [a]r f[oe]dd i Drammen 2 sept. 1854. Redan vid 13 [a]r gav han sig till sj[oe]s;
han avanserade till styrman. Kom hem till Norge 1874 och besl[ot] d[aa] att ta
studentexamen, vilken han m[ar]kv[ae]rdigt nog avlade redan [a]ret d[ar]p[aa].

Pänningbekymmer tvingade honom att taga anställning som stenograf i Stortinget och den sysslan skötte han i cirka 10 år, då han blev »omöjlig». Det var visserligen icke det filosofiska arbete han utgav 1878, (om Kants förnuftskritik), som stötte de vördade stortingsjobbarna, utan en roman »Fra Christiania-Bohémen» som han utsände strax före julen 1885. Den var för besk, d. v. s. för sann.

Boken var osedlig. Det var bockarnas dom. Den blev beslagtagen. Rättegång. Och domen lydde på 60 dagars »arrest» och konfiskering. Men den hade väckt en liflig diskussion.

Jæger, som trots domen, lät trycka en ny upplaga, vilken huvudsakligast spriddes i Sverige, blev på nytt åtalad och dömd till höga böter och 150 dagars »arrest». Han for till Paris. Men vände tillbaka året därpå, tog straffet och - så återigen till Paris, varifrån han utgav en högeligen »opassande» bok, som han kallade: Syk kjærlighet.

År 1898 vände han tillbaka till Kristiania, där han ingick i »Socialdemokraternas» redaktion. Hans längtan till den stora världen drog honom dock tillbaka till Paris, där han började lägga planen till sitt huvudverk: »Anarkiets bibel». I Köpenhamn utarbetade han det och lyckades få en förläggare.

Det är ett betydelsefullt verk och kräver sitt eget kapitel.

Hans Jæger är en högst originell personlighet, intresserad för allt; den enda norrman jag träffat, som är fullt kosmopolit. Hade han varit född i ett stort land, vore han erkänd som en verkligt stor man. Men sådana tål icke Kråkvinkelsborna. Det känna vi här i Sverige alltför väl, här finns ej andra stora män än - kungssliskar och politiska skojare.

Hans Jæger är huvudet större än borgarsamhällets intellektuella; han säljer sig icke, därför är han föraktad.

Men han föraktar dem också tillbaka. Gud, vad han föraktar dem!